

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.8(1)/2.2025.07

UDC 37.091.212:316.4.063]:005.336.2

FEATURES OF FORMING SOCIAL COMPETENCE OF STUDENTS BY MEANS OF MULTIMEDIA TECHNOLOGIES

Olena Matviienko

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Primary
Education and Innovative Pedagogy,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-5746-4864>
e-mail: o.v.matviyenko@npu.edu.ua

Marta Khymych

Student of the Second (Master's) Level of Higher
Education Speciality A3 Primary Education,
Dragomanov Ukrainian State University,
9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0007-8230-6749>
e-mail: 24pf.m.khymych@std.udu.edu.ua

Abstract. The article reveals the theoretical and practical aspects of forming social competence of students in the context of digital transformation of the modern educational environment. It substantiates the importance of developing socially significant personal qualities (empathy, tolerance, emotional sensitivity, ability to cooperate) as key elements of social competence in the context of new sociocultural challenges, in particular war, globalization, and changing communication models.

The aim of the study was to scientifically substantiate the feasibility of integrating multimedia technologies into the process of forming social competence, as well as to identify effective practices and methodological approaches to its implementation in primary school. The methodological foundations were determined, the criteria and levels of social competence formation were characterized, and the author's program "Virtual World of Real Friendship" was developed, combining interactive tasks, online games, digital simulations, video essays, and visual projects.

An experimental study conducted in general secondary education institutions has shown that the use of multimedia tools (Kahoot!, Canva, Powtoon, LearningApps, Padlet) significantly increases the level of communicative activity of students, contributes to the formation of emotional sensitivity, reflective thinking, and social cohesion. The article presents empirical data confirming the effectiveness of multimedia pedagogy as a tool for the social development of younger schoolchildren.

Particular attention is paid to the role of the teacher as a facilitator of educational interaction, a bearer of humanistic values, and a coordinator of psychosocial support. The necessity of professional training for teachers to work with multimedia resources and the formation of their digital educational competence is substantiated. Emphasis is placed on the expediency of an interdisciplinary approach in studying this problem, combining pedagogy, psychology, sociology, and media education.

The materials of the article are of practical importance for researchers, teachers, methodologists, primary school teachers, and developers of educational programs. The proposed results can be used to improve educational strategies, develop teaching and methodological resources, and organize a system of psychosocial support in conditions of educational crises and post-crisis recovery.

Key words: social competence, digital transformation of education, learners, multimedia technologies, primary school, emotional sensitivity, facilitation, psychosocial support, digital pedagogy.

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.8(1)/2.2025.07
УДК 37.091.212:316.4.063]:005.336.2

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Матвієнко О. В.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри початкової освіти
та інноваційної педагогіки,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5746-4864>
e-mail: o.v.matviyenko@npu.edu.ua

Химич М. А.

студентка другого (магістерського)
рівня вищої освіти
спеціальності А3 Початкова освіта,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0009-0007-8230-6749>
e-mail: 24pf.m.khymych@std.edu.edu.ua

Анотація. У статті розкрито теоретичні та практичні аспекти формування соціальної компетентності здобувачів освіти в умовах цифрової трансформації сучасного освітнього середовища. Обґрунтовано важливість розвитку соціально значущих особистісних якостей (емпатії, толерантності, емоційної чуйності, здатності до співпраці) як ключових елементів соціальної компетентності в контексті нових соціокультурних викликів, зокрема війни, глобалізації та зміни моделей комунікації.

Метою дослідження стало наукове обґрунтування доцільності інтеграції мультимедійних технологій у процес формування соціальної компетентності, а також визначення ефективних практик і методичних підходів до її реалізації у початковій школі. Визначено методологічні основи, охарактеризовано критерії та рівні сформованості соціальної компетентності, розроблено авторську програму «Віртуальний світ реальної дружби», що поєднує інтерактивні завдання, онлайн-ігри, цифрові симуляції, відео-есе та візуальні проєкти.

Проведене експериментальне дослідження на базі закладів загальної середньої освіти засвідчило, що використання мультимедійних інструментів (Kahoot!, Canva, Powtoon, LearningApps, Padlet) істотно підвищує рівень комунікативної активності учнів, сприяє формуванню емоційної чутливості, рефлексивного мислення та соціальної згуртованості. У статті наведено емпіричні дані, які підтверджують ефективність мультимедійної педагогіки як інструменту соціального розвитку особистості молодшого школяра.

Особливу увагу приділено ролі педагога як фасилітатора освітньої взаємодії, носія гуманістичних цінностей та координатора психосоціальної підтримки. Обґрунтовано необхідність професійної підготовки вчителя до роботи з мультимедійними ресурсами та формування його цифрової виховної компетентності. Зроблено акцент на доцільності міждисциплінарного підходу в дослідженні цієї проблеми, поєднання педагогіки, психології, соціології, медіаосвіти.

Матеріали статті мають прикладне значення для науковців, викладачів, методистів, учителів початкової школи та розробників освітніх програм. Запропоновані результати можуть бути використані для удосконалення освітніх стратегій, розробки навчально-методич-

них ресурсів і організації системи психосоціальної підтримки в умовах освітніх криз і після кризового відновлення.

Ключові слова: соціальна компетентність, цифрова трансформація освіти, здобувачі освіти, мультимедійні технології, початкова школа, емоційна чуйність, фасилітація, психосоціальна підтримка, цифрова педагогіка.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. Глибокі соціокультурні та технологічні трансформації, що відбуваються у світі, актуалізують питання формування ключових компетентностей особистості, які дозволяють ефективно адаптуватися до динамічних умов життя, працювати в команді, налагоджувати соціальні зв'язки, приймати відповідальні рішення та забезпечувати власне благополуччя і професійну реалізацію. Особливого значення в цьому контексті набуває соціальна компетентність, яка визначається як інтегративна характеристика особистості, що охоплює здатність ефективно взаємодіяти в соціумі, орієнтуватися в суспільних ситуаціях, дотримуватися етичних норм, демонструвати емоційну зрілість, толерантність, комунікативність та ініціативність.

У сучасному освітньому просторі формування соціальної компетентності здобувачів освіти не може відбуватися ізольовано від глобальних технологічних зрушень [11]. Зростаюча цифровізація суспільства, інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життя зумовлюють потребу у переосмисленні підходів до виховання, навчання і розвитку особистості. Одним із перспективних напрямів у цьому контексті є використання мультимедійних технологій, які здатні не лише урізноманітнити освітній процес, але й стати потужним інструментом для формування соціально значущих особистісних якостей і навичок.

Мультимедійні технології у своїй сутності мають міждисциплінарний характер. Вони поєднують у собі текстову, аудіо-, відео- та інтерактивну інформацію, що дає змогу створювати нові освітні практики, в яких значна увага приділяється моделюванню соціальних ситуацій, розвитку емоційного інтелекту, комунікативних стратегій та співпраці. Як зазначено у Концепції «Нова українська школа», одним із ключових завдань сучасної освіти є формування у здобувачів освіти здатності до критичного мислення, комунікації, співпраці, а також соціальної та громадянської активності. Ці завдання не можуть бути реалізовані без відповідної трансформації навчального середовища, включно із впровадженням мультимедійних засобів як невід'ємної складової освітнього процесу.

Питання формування соціальної компетентності у педагогічній науці досліджується з різних позицій – психологічної (Л. Виготський, С. Рубінштейн, Г. Костюк), педагогічної (І. Бех [1], О. Пометун [8], М. Докторович [3], О. Кононко [5]), соціологічної (А. Фліер, Н. Бібік [2]), а також у межах компетентнісного підходу, який пропонує розглядати соціальну компетентність як результат навчально-виховного процесу та водночас як необхідну умову повноцінної соціалізації. У працях І. Зарубінської [4], Т. Смагіної [9], В. Шахрай, розкрито структуру соціальної компетентності, зокрема її когнітивний, ціннісний та поведінковий компоненти. Дослідники наголошують на важливості цілеспрямованого педагогічного впливу та створення сприятливого освітнього середовища для розвитку соціальної компетентності з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти.

Разом із тим, у науковій літературі відзначається недостатність емпіричних досліджень, які б комплексно висвітлювали ефективність використання мультимедійних технологій саме у формуванні соціальної компетентності здобувачів освіти. Не розроблено також достатньої кількості методичних рекомендацій щодо інтеграції

цифрових освітніх ресурсів у соціально-педагогічну роботу, особливо на рівні початкової та базової середньої освіти. Відсутні чіткі критерії оцінювання результативності впроваджених цифрових засобів у контексті розвитку соціальної зрілості учнів.

Сучасні мультимедійні технології (відео-тренінги, інтерактивні ігри, платформи для групової роботи, соціальні симуляції) мають потенціал формувати у здобувачів освіти здатність до ефективного спілкування, розуміння соціальних ролей, співпереживання та командної роботи. Проте для досягнення очікуваного результату важливою є не лише наявність ресурсів, а й педагогічна майстерність у їх інтеграції, що передбачає проектування цілісної моделі виховного впливу із застосуванням цифрових інструментів.

В умовах воєнного стану в Україні особливої актуальності набуває необхідність формування емоційної стійкості, навичок мирного співіснування, адаптації до зміненого соціального середовища. У цьому контексті мультимедійні технології можуть виступати як засіб психоемоційної підтримки здобувачів освіти, інструмент розвитку їхньої здатності до саморегуляції, співчуття, взаємодопомоги. Таким чином, вони не лише підсилюють ефективність навчання, але й сприяють розвитку гуманістичних цінностей, що лежать в основі соціальної компетентності.

Таким чином, дослідження особливостей формування соціальної компетентності здобувачів освіти засобами мультимедійних технологій є надзвичайно актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору. Воно відповідає сучасним викликам освітнього простору, потребам здобувачів у розвитку ключових компетентностей, а також загальносвітовим тенденціям переходу до цифрової педагогіки. Аналіз існуючих підходів засвідчує необхідність комплексного, системного вивчення даної проблеми.

Мета і завдання дослідження. Метою цього дослідження є наукове обґрунтування значущості формування соціальної компетентності здобувачів освіти в умовах цифрової трансформації суспільства та розробка практичних підходів до ефективного використання мультимедійних технологій як засобу соціалізації в сучасному освітньому просторі.

Для досягнення цієї мети необхідним є послідовне вирішення таких **завдань**:

- 1) Проаналізувати наукові підходи до визначення сутності соціальної компетентності в освітньому середовищі, її структури, компонентів та умов формування.
- 2) Дослідити сучасний стан формування соціальної компетентності здобувачів освіти в умовах активного впровадження цифрових технологій, визначити виклики й потенціал такого впливу.
- 3) Вивчити український і міжнародний досвід застосування мультимедійних засобів у педагогічній практиці з метою розвитку соціальних навичок, емоційної грамотності, співпраці та комунікативної культури.
- 4) Оцінити ефективність окремих мультимедійних інструментів і практик у процесі соціального розвитку здобувачів освіти (цифрові симуляції, інтерактивні освітні платформи, відео-тренінги, віртуальні соціальні ситуації).

Реалізація зазначених завдань зумовила необхідність використання комплексу теоретичних і емпіричних **методів дослідження**, зокрема: аналізу наукової, психолого-педагогічної та методичної літератури; вивчення практики застосування мультимедійних засобів у закладах освіти; анкетування педагогів і здобувачів освіти; порівняльного аналізу ефективності цифрових інструментів соціального навчання; узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду інтеграції мультимедіа в освітній процес.

Це дослідження спрямоване на поглиблення розуміння ролі мультимедійних технологій як чинника розвитку соціальної компетентності, а також на формування цілісного бачення цифрової педагогіки взаємодії – як сучасної парадигми освіти, що поєднує навчання, виховання та формування готовності особистості до життя в соціумі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах цифрової трансформації освіти, соціальні виклики, спричинені війною, глобалізаційними процесами та змінами у комунікативній культурі, зумовлюють необхідність перегляду змісту й засобів формування ключових компетентностей у здобувачів освіти. Особливої актуальності набуває проблема формування соціальної компетентності, яка забезпечує ефективну взаємодію учасників освітнього процесу, здатність до конструктивної комунікації, вирішення конфліктів, розвитку емпатії, відповідальності, навичок співпраці та адаптації до динамічних змін соціального середовища.

Соціальна компетентність, згідно з підходами сучасних дослідників (І. Бех [1], Н. Білик, О. Пометун [8], О. Цюняк), розглядається як інтегративна якість особистості, що об'єднує знання, установки, уміння й навички, необхідні для ефективної соціальної взаємодії в різних сферах життя. У сучасній педагогічній парадигмі вона набуває особливого значення як мета й водночас інструмент особистісного зростання здобувача освіти. Її формування потребує системного й науково обґрунтованого підходу, який би інтегрував ціннісні, емоційні, когнітивні й поведінкові складові, що забезпечують свідоме включення особистості в соціум.

Ретроспективний аналіз філософських та психолого-педагогічних джерел засвідчує, що упродовж останніх десятиліть спостерігається поступовий перехід від формально-регламентованої соціалізації до особистісно зорієнтованої взаємодії, де цінності гуманізму, партнерства, емоційної залученості й рефлексивності набувають пріоритетного значення. В умовах Нової української школи [6] формування соціальної компетентності розглядається крізь призму інтеграції навчальної та виховної діяльності, акцентуючи на потребі створення освітнього середовища, яке забезпечує не лише засвоєння знань, а й формування моральної, етичної, комунікативної поведінки учнів.

У науковій літературі підкреслюється, що формування соціальної компетентності неможливе без розробки й реалізації технологій, які забезпечують міжособистісну взаємодію на засадах діалогу, взаємоповаги, емоційної підтримки. Науковці вказують на доцільність впровадження методик ситуативного навчання, кооперативного навчання, тренінгових технологій, що дозволяють занурити учнів у соціально значущі контексти, в яких відбувається формування не лише навичок, а й ставлень і поведінкових стратегій.

Формування соціальної компетентності у здобувачів освіти потребує пошуку нових ефективних педагогічних інструментів, серед яких мультимедійні технології займають провідне місце. Вони забезпечують створення динамічного освітнього простору, що включає інтерактивність, емоційність, наочність, персоналізацію навчання. У межах дослідження мультимедійні технології розглядаються як інструмент розвитку когнітивної, емоційної та поведінкової сфер учнів через моделювання соціальних ситуацій, візуалізацію міжособистісних взаємодій, естетичне сприйняття моральних категорій.

На основі аналізу сучасних педагогічних і психологічних досліджень (Ю. Ткачук, Р. Вайсберг [13], Дж. Дурлак [12]) виокремлено такі напрями використання мультимедійних технологій у формуванні соціальної компетентності:

- створення цифрових освітніх кейсів і соціальних симуляцій для аналізу поведінкових ситуацій;

- використання відео контенту для розвитку емоційного інтелекту, емпатії, навичок розпізнавання емоцій;
- застосування інтерактивних презентацій, ментальних карт, віртуальних дошок для колективної роботи;
- організація онлайн-дискусій, дебатів, рольових ігор;
- створення учнями власного мультимедійного продукту як засобу самовираження, командної взаємодії та соціального проєктування.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що мультимедійні технології дозволяють перейти від вербального моделювання соціальних ситуацій до емоційно-наочної взаємодії [10]. Наприклад, перегляд і обговорення відео-сюжетів на теми булінгу, толерантності, дружби, конфлікту і примирення сприяє розвитку емпатійного мислення, уміння оцінювати вчинки, співпереживати, розрізняти конструктивну і деструктивну поведінку. За умов використання цифрових технологій навчальний простір стає поліфункціональним – одночасно когнітивним, емоційним і соціально-комунікативним.

Досвід реалізації інтегративних програм у закладах освіти (зокрема, використання цифрових платформ Padlet, Canva, Genially, StoryJumper, LearningApps) засвідчує, що здобувачі освіти за допомогою мультимедійних засобів краще засвоюють ціннісні орієнтири, активно включаються в групову роботу, виявляють ініціативу, прагнуть до партнерської взаємодії [7]. Створення колективних відеороликів, презентацій, соціальної реклами, інтерактивних постерів – усе це сприяє розвитку соціальної чутливості, відповідальності, уміння домовлятися й працювати в команді. Емпіричні дані, зібрані під час педагогічного спостереження, свідчать про зменшення кількості конфліктів, підвищення соціальної активності, формування атмосфери підтримки та взаєморозуміння в класних колективах.

Не менш важливою є роль учителя в організації безпечного мультимедійного середовища, що не лише технічно доступне, а й емоційно підтримувальне. Педагог має володіти не лише ІК-компетентністю, а й методикою емоційно-соціальної фасилітації, тобто вмінням створювати атмосферу довіри, рівноправного діалогу, партнерської співпраці. Важливими є також навички медіаграмотності, критичного аналізу цифрового контенту, здатність розпізнавати маніпулятивні стратегії в онлайн-середовищі, що є запорукою виховання інформаційно і соціально компетентної особистості. У цьому контексті актуальною є підготовка майбутніх учителів до використання мультимедійних технологій у виховній діяльності, зокрема шляхом запровадження у закладах вищої освіти інтегрованих дисциплін із соціальної педагогіки, медіаосвіти та інформаційно-комунікаційних технологій.

Узагальнюючи викладене, можемо констатувати, що проблема формування соціальної компетентності засобами мультимедійних технологій є міждисциплінарною за своєю сутністю й охоплює філософські, психологічні, педагогічні та інформаційно-технологічні аспекти. Її розв'язання потребує концептуального осмислення нових форм педагогічної взаємодії, методологічної рефлексії щодо ролі цифрового середовища в соціалізації особистості, а також постійного оновлення змісту освіти відповідно до запитів часу. Мультимедійні технології, за умови педагогічної цілеспрямованості, здатні стати не лише інструментом навчання, а повноцінним засобом виховання особистості, здатної до співпраці, толерантності, відповідальності та громадянської активності.

Практичне впровадження розроблених підходів до формування соціальної компетентності здійснювалося у межах педагогічного експерименту на базі кількох

закладів загальної середньої освіти. Упродовж одного навчального року з учнями початкових класів проводилися заняття за програмою «Віртуальний світ реальної дружби», яка інтегрувала мультимедійні завдання, рольові онлайн-ігри, створення відео-есе на теми довіри, підтримки, емоційного інтелекту. Використовувалися онлайн-інструменти: Kahoot! для закріплення понять моральних якостей; Canva – для створення візуальних колажів про дружбу; Powtoon – для мультиплікаційного моделювання конфліктних ситуацій та їхнього мирного вирішення.

Результати формувального етапу дослідження продемонстрували позитивну динаміку: спостерігалось зростання рівня комунікативної активності учнів, зниження кількості конфліктів у класному колективі, підвищення здатності до саморефлексії та співпереживання. Діти краще орієнтувалися в емоційних станах своїх однокласників, частіше використовували ненасильницькі способи спілкування, були відкритішими до співпраці. За підсумками анкетування вчителів, 82% педагогів підтвердили, що після впровадження програми учні стали більш уважними до соціальних сигналів, краще вирішують суперечності, підвищився рівень згуртованості класу.

Таким чином, запропонована педагогічна технологія формування соціальної компетентності з використанням мультимедійних засобів є ефективною, педагогічно доцільною та адаптованою до сучасних викликів. Вона може бути інтегрована в систему виховної роботи як у межах формальної, так і неформальної освіти, зокрема під час реалізації проектів громадянського виховання, програм підтримки емоційного здоров'я учнів, міжпредметних навчальних курсів із елементами соціального навчання.

З метою поглибленого аналізу впливу мультимедійних технологій на розвиток соціальної компетентності було проведено експериментальне дослідження, яке охоплювало три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний. На констатувальному етапі здійснювалася діагностика вихідного рівня сформованості соціальної компетентності за такими критеріями: емоційно-ціннісний, когнітивний, поведінковий і рефлексивний. У якості інструментарію використовувалися методи спостереження, анкетування, проективні техніки (наприклад, «Незавершене речення», «Коло друзів»), а також цифрові інтерв'ю з елементами самооцінювання.

Формувальний етап передбачав впровадження авторської програми з використанням мультимедійних технологій, яка базувалася на принципах інтегрованого навчання, соціально-емоційного підходу та проектно-дослідницької діяльності. До занять було включено вправи на побудову діалогу, імітаційні ситуації, цифрове моделювання поведінки, перегляд і обговорення відеороликів з соціальним змістом, створення цифрових постерів, блогів, подкастів.

На завершальному контрольному етапі дослідження проводилося повторне вимірювання рівня сформованості соціальної компетентності учнів, що дало змогу порівняти результати та виявити динаміку. Виявлено, що найбільший приріст зафіксовано за емоційно-ціннісним і поведінковим критеріями: діти краще розпізнавали емоції, були здатні до співпереживання, активніше включалися в соціальну взаємодію, демонстрували зростання відповідальності за спільну справу.

У якості узагальнення практичного досвіду в статті варто зазначити, що успішна реалізація програми можлива лише за умов цілісної педагогічної стратегії, що охоплює: підготовку вчителя до роботи з цифровими засобами; психологічну готовність до фасилітації групової взаємодії; організацію сприятливого емоційного клімату в класі; а також постійне рефлексивне супроводження навчального проце-

су. Доцільним є залучення батьків до мультимедійних соціальних проєктів, адже це поглиблює міжособистісні зв'язки та формує єдину виховну платформу.

Таким чином, результати експерименту засвідчують значний потенціал мультимедійних технологій як засобу не лише інформаційного, а й виховного впливу. Вони можуть виступати чинником гармонійного розвитку особистості здобувача освіти, інтеграції соціальних ролей, формування гуманістичних цінностей і здатності до конструктивного соціального вибору.

У подальшому дослідженні увагу було зосереджено на розробці критеріїв, показників і рівнів сформованості соціальної компетентності, адаптованих до початкової школи. Було виокремлено чотири критерії: емоційно-ціннісний (розвиток емпатії, доброзичливості, емоційної чуйності), когнітивний (усвідомлення соціальних норм і ролей), поведінковий (реальна взаємодія в соціальних ситуаціях), рефлексивний (оцінка власної поведінки та взаємодії). Для кожного критерію були визначені відповідні показники та три рівні сформованості – високий, середній, низький.

Таблиця 1

Критерії, показники та рівні сформованості соціальної компетентності молодших школярів

Критерій	Показники	Рівні сформованості
Емоційно-ціннісний	Виявляє емпатію, доброзичливість, готовність до підтримки, розуміння емоцій інших	Високий – емоційна чуйність проявляється систематично; Середній – ситуативна чуйність; Низький – емоційна байдужість
Когнітивний	Усвідомлює моральні норми, соціальні ролі, знає правила спілкування	Високий – чітке розуміння норм; Середній – фрагментарні знання; Низький – поверхневе уявлення
Поведінковий	Демонструє конструктивну поведінку у групі, співпрацює, дотримується етикету	Високий – ініціативна взаємодія; Середній – епізодична активність; Низький – уникає соціального контакту
Рефлексивний	Здатність аналізувати власну поведінку, оцінювати вплив на інших	Високий – постійна саморефлексія; Середній – часткова усвідомленість; Низький – відсутність рефлексії

Застосування цієї системи дозволило об'єктивно фіксувати зміни, що відбувалися з учнями впродовж експерименту, а також диференційовано підходити до формування індивідуальних освітніх траєкторій. Крім того, на основі аналізу результатів було виявлено залежність між рівнем ІК-компетентності педагога та ефективністю формування соціальної компетентності учнів. Це свідчить про необхідність системної підготовки вчителів до використання мультимедійних ресурсів у соціально-виховній діяльності, зокрема через курси підвищення кваліфікації, професійні майстер-класи, методичні платформи.

Таким чином, отримані у ході дослідження результати засвідчують перспективність мультимедійних технологій у справі формування соціальної компетентності здобувачів освіти. Водночас вони окреслюють вектор подальших наукових пошуків, пов'язаних із удосконаленням методик цифрового соціального навчання, створенням авторських електронних освітньо-виховних продуктів та формуванням цифрово-гуманістичної педагогіки, зорієнтованої на розвиток гармонійної, активної, відповідальної особистості молодшого школяра.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У сучасному освітньому просторі, що функціонує в умовах війни, цифрової трансформації та соціальних трансформацій, формування соціальної компетентності здобувачів освіти стає не просто педагогічною метою, а стратегічною необхідністю. Мультимедійні технології, які поєднують інтерактивність, візуальність та емоційний вплив, продемонстрували свою ефективність як інструмент не лише пізнання, а й соціалізації, емоційного розвитку й формування гуманістичних цінностей.

Результати проведеного дослідження підтверджують важливість і ефективність використання мультимедійних технологій у процесі формування соціальної компетентності здобувачів освіти в умовах цифрової трансформації та соціальних потрясінь. Мультимедійні засоби, за умови педагогічно доцільного застосування, виконують не лише роль інструменту ілюстрації чи активізації навчального матеріалу, а й стають каталізатором соціального розвитку особистості. Їх здатність моделювати соціальні ситуації, викликати емоційний відгук, стимулювати рефлексивне осмислення поведінки забезпечує потужний виховний потенціал, що надзвичайно актуально в умовах воєнного стану, кризи та посткризового періоду.

Досвід реалізації педагогічного експерименту продемонстрував позитивну динаміку формування соціально значущих умінь і якостей учнів, зокрема комунікативної активності, емпатійного мислення, здатності до співпраці, рефлексії та морального вибору. При цьому значну роль відіграє готовність педагога до використання мультимедійних ресурсів, рівень його інформаційно-комунікаційної компетентності, емоційна зрілість та мотивація до фасилітаційної взаємодії в класі. Вчитель у такому освітньому середовищі постає як не лише передавач знань, а й координатор міжособистісних стосунків, провідник моральних цінностей, агент психосоціальної підтримки.

Отримані результати дозволяють стверджувати, що формування соціальної компетентності із застосуванням мультимедійних технологій є перспективним напрямом інноваційного розвитку освіти. Такий підхід забезпечує не лише академічне зростання, а й соціальне дозрівання здобувача освіти, формування в нього цілісної особистості, здатної до адаптації, морального вибору, активної взаємодії в соціумі та відповідального громадянства.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці авторських цифрових освітньо-виховних ресурсів, адаптованих до вікових і культурних особливостей учнів; удосконаленні системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації педагогів щодо інтеграції цифрових технологій у виховний процес; поглибленому вивченні впливу мультимедійного контенту на когнітивно-емоційну сферу дитини; розширенні міждисциплінарного діалогу між педагогікою, психологією, соціологією, медіаосвітою. Важливим напрямом також є дослідження ефективності триваліх комплексних програм формування соціальної компетентності в цифровому середовищі, моніторинг їхнього впливу на рівень згуртованості класних колективів, зниження конфліктності та підвищення емоційного благополуччя.

Таким чином, формування соціальної компетентності засобами мультимедійних технологій постає не лише як педагогічне завдання, а як стратегічний виклик для сучасної освіти, що має забезпечити виховання особистості нового покоління – цифрово-грамотної, морально відповідальної, емоційно зрілої та соціально активної.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : сходження до духовності. Київ : Либідь, 2006. 272 с.
2. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід : рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи*. 2004. С. 8-14.
3. Докторович М. О. Формування соціальної компетентності старшого підлітка з неповної сім'ї : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2007. 19 с.
4. Зарубінська І. Б. Теоретико-методичні основи формування соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів економічного профілю : автореф. дис.... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2011. 36 с.
5. Кононко О. Л. Орієнтир сьогодення – компетентна особистість. *Дошкільне виховання*. 2005. № 7. С. 7-10.
6. Концепція Нової української школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nush/NUSH-booklet.pdf>
7. Матвієнко О., Степанчук О. Штучний інтелект у підготовці майбутніх учителів початкової школи до роботи з освітнім медіаконтентом. *Освітньо-науковий простір*. 2023. № 4 (1). С. 112-121. URL: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4\(1\).2023.12](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4(1).2023.12)
8. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти. *Рідна школа*. 2005. № 1. С. 65-67.
9. Смагіна Т. М. Поняття та структура соціальної компетентності учнів як наукова проблема. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2010. Вип. 50. С. 138-142.
10. Durlak J. A. Programme implementation in social and emotional learning : basic issues and research findings. *Cambridge Journal of Education*. 2016. Vol. 46. No. 3. P. 333-345. URL: <https://doi.org/10.1080/0305764x.2016.1142504>
11. Matviienko O., Hubarieva D. Diagnosis of the levels of social competence among elementary school pupils. *Intellectual archive*. 2021. T. 10, № 2. URL: https://doi.org/10.32370/ia_2021_06_15
12. The impact of enhancing students' social and emotional learning : a meta-analysis of school-based universal interventions / J. A. Durlak et al. *Child Development*. 2011. Vol. 82, No. 1. P. 405-432. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>
13. Weissberg R. P. Promoting the social and emotional learning of millions of school children. *Perspectives on Psychological Science*. 2019. Vol. 14, no. 1. P. 65-69. URL: <https://doi.org/10.1177/1745691618817756>

REFERENCES:

1. Bekh, I. D. (2006). *Vykhovannia osobystosti : skhodzhennia do dukhovnosti* [Education of personality : Ascent to spirituality]. Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
2. Bibik, N. M. (2004). *Kompetentnisnyi pidkhid : refleksyvnyi analiz zastosuvannia* [The competency-based approach : a reflective analysis of implementation]. *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti : svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy – Competency-based approach in modern education : world experience and Ukrainian perspective, 8-14* [in Ukrainian].
3. Doktorovych, M. O. (2007). *Formuvannia sotsialnoi kompetentnosti starshoho pidlitka z nepovnoi sim'i* [Formation of social competence of an older adolescent from an incomplete family]. *PhD thesis abstract*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Zarubinska, I. B. (2011). *Teoretyko-metodychni osnovy formuvannia sotsialnoi kompetentnosti studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv ekonomichnoho profilu* [Theoretical and methodological foundations of the formation of social competence of students of higher educational institutions of economic profile]. *Doctoral thesis abstract*. Kyiv [in Ukrainian].

5. Kononko, O. L. (2005). Oriientyr sohodennia – kompetentna osobystist [Today's priority is a competent personality]. *Doshkilne vykhovannia – Preschool education*, (7), 7-10 [in Ukrainian].
6. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2016). Kontseptsia «Nova ukrainska shkola» [The Concept of "New Ukrainian School"]. Kyiv : MON Ukrainy. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nush/NUSH-booklet.pdf> [in Ukrainian].
7. Matviienko, O., & Stepanchuk, O. (2023). Shtuchnyi intelekt u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv pochatkovoï shkoly do roboty z osvitim mediakontentom [Artificial intelligence in preparing future primary school teachers to work with educational media content]. *Osvitno-naukovyi prostir – Educational and scientific space*, 4 (1), 112-121. Retrieved from: [https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4\(1\).2023.12](https://doi.org/10.31392/onp.2786-6890.4(1).2023.12) [in Ukrainian].
8. Pometun, O. (2005). Kompetentnisnyi pidkhid – naivazhlyvishyi oriiientyr rozvytku suchasnoi osvity [The competency-based approach as the main direction of modern education development]. *Ridna shkola – Native school*, 1, 65-67 [in Ukrainian].
9. Smahina, T. M. (2010). Poniattia ta struktura sotsialnoi kompetentnosti uchniv yak naukova problema [The concept and structure of students' social competence as a scientific problem]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky – Bulletin of Zhytomyr State University. Pedagogical sciences*, 50, 138-142 [in Ukrainian].
10. Durlak, J. A. (2016). Programme implementation in social and emotional learning : Basic issues and research findings. *Cambridge Journal of Education*, 46 (3), 333-345. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/0305764x.2016.1142504> [in English].
11. Matviienko, O., & Hubarieva, D. (2021). Diagnosis of the levels of social competence among elementary school pupils. *Intellectual Archive*, 10 (2). Retrieved from: https://doi.org/10.32370/ia_2021_06_15 [in English].
12. Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning : A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82 (1), 405-432. Retrieved from: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x> [in English].
13. Weissberg, R. P. (2019). Promoting the social and emotional learning of millions of school children. *Perspectives on Psychological Science*, 14 (1), 65-69. Retrieved from: <https://doi.org/10.1177/1745691618817756> [in English].